

Høgskolen i **Hedmark**

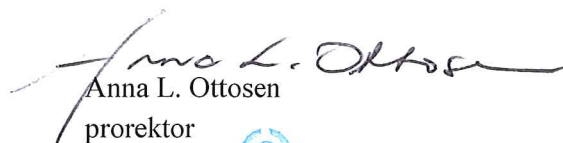
Til
Det Kongelige Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep
0032 Oslo

Saksbehandler : Einar Graff Hugo
Telefon +47 62430079
E-postadresse: einar.hugo@hihm.no
Deres ref 14/3683
Vår ref: 14/1178
Dato 16.10.14
Side 1 av 7

Evaluering av kvoteordningen- høringssvar fra Høgskolen i Hedmark

Vi viser til brev fra KD datert 07.07.14 med vedlagt Evalueringsrapport for kvoteordningen (DAMVAD Norge/ Scanteam) og invitasjon til å komme med et høringssvar på rapportens konklusjoner og anbefalinger. Vedlagt følger høringssvaret fra Høgskolen i Hedmark. Vi har vært med i kvoteordningen fra 2007 og var ikke blant de utdanningsinstitusjonene i Norge som fikk direkte henvendelser i forbindelse med det gjennomførte evalueringsarbeidet. Vårt høringssvar er basert på innhentet informasjon i dialog med involverte fagmiljøer ved HH og på oppsummeringer fra møter med våre institusjonspartnere i kvoteordningen gjennom de senere år.

Med hilsen

Anna L. Ottosen
prorektor
Høgskolen i Hedmark

Høgskolen i Hedmark

Einar Graff Hugo
internasjonal rådgiver

1. HØRINGEN

Kunnskapsdepartementet og Norad ønsker høringsinstansenes tilbakemelding på vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i evalueringsrapporten. Det er videre identifisert enkelte problemstillinger som vi ønsker at høringsinstansene drøfter særskilt, jf. pkt. 1.1 og 1.2 nedenfor.

1.1 Kvoteordningen som virkemiddel for internasjonalisering av norsk høyere utdanning

En av konklusjonene i evalueringen er at kvoteordningen har begrenset effekt på internasjonaliseringsarbeidet ved norske universiteter og høyskoler, og at institusjonene i liten grad benytter ordningen som et strategisk virkemiddel for å nå sine mål på området. Evalueringen av kvoteordningen ses i sammenheng med en overordnet diskusjon av hvordan man fra myndighetenes side kan tilrettelegge for en mer strategisk tilnærming til internasjonalt høyere utdanningssamarbeid. Et viktig spørsmål i oppfølgingen av evalueringen blir dermed om midlene som i dag ligger i kvoteordningen kan brukes mer strategisk for å støtte opp om universitetene og høyskolenes internasjonaliseringsstrategier.

Noen overordnede tilbakemeldinger på vurderinger, konklusjoner og anbefalinger:

Høgskolen i Hedmark (HH) har ikke vært blant de norske utdanningsinstitusjonene som har blitt spurt i forbindelse med utarbeiding av evalueringsrapporten; dermed heller ikke våre partnerinstitusjoner i kvoteordningen. Vi vil derfor innledningsvis komme med noen merknader til evalueringsrapportens konklusjon om at kvoteordningen har begrenset effekt på internasjonaliseringsarbeidet.

Fra 2007, da HH kom inn i kvoteordningen, har den vært et viktig virkemiddel i internasjonaliseringsarbeidet for flere av våre fagmiljøer. Punktvis vil vi nevne noen av disse positive effektene:

- Kvotestudentene som er tatt opp på engelskspråklige MA program ved HH har vært et verdifullt bidrag til stabil internasjonal rekruttering til disse programmene (økologi, landbruk, bioteknologi)
- Kvotestudenter som er tatt opp på norskspråklige MA program ved HH (kvalifisering i norsk språk via årsstudium i norsk språk og kultur/NOIS) har vært viktige bidragsytere for å gi disse studiene et mer internasjonalt læringsmiljø (lærerutdanning, helse)
- Kvotestudenter tas nå opp de to PhD programmene ved HH (økologi, lærerutdanning), og de styrker dermed rekrutteringen til disse programmene og gir dem sterkere internasjonal forankring
- Generelt sett vurderer HH kvotestudentene som viktige studenter for internasjonalt campus/ internasjonalisering hjemme. Vi har for 2014 totalt 21 kvotestudenter (SØR 15 og ØST 6)
- Styrking av det internasjonale arbeidet med strategiske partnerinstitusjoner, har SØR kvoteplassene bidratt til det (to institusjoner i Indonesia, tre i Tanzania og to i Namibia). Vi registrerer mindre effekt med ØST plassene når det gjelder styrking av strategiske partnerskap.

Begrepet strategiske partnerinstitusjoner

HH er inne i en prosess med å kartlegge det internasjonale samarbeidet knyttet til både mobilitet og utdannings- og forskningssamarbeid. Vi vil definere våre strategiske institusjonspartnere tydeligere,

Høgskolen i Hedmark

og vi vil legge sterkere vekt på samarbeid med disse. Strategiske partnerskap eller samarbeid med strategiske partnerinstitusjoner er begrep som ikke er entydig, men i vår forståelse rommer de elementer av:

- tydelig definert samarbeid basert på avtaler som er forankret i både i institusjonsledelse og faglig/vitenskapelig virksomhet
  - gjensidig styrking/ kvalitetsheving av institusjonspartnerens utdannings- og forskningsvirksomhet
  - langsiktig gjensidig forpliktelse med utvikling av studieprogram og rammebetingelser for utveksling.
- Det dreier seg både om disponering av ansattes tidsressurs og midler til aktivitet
- fleksibilitet i forskningsaktivitet ved til etablering av nye prosjekter og allianser

Med tanke på de institusjonene HH samarbeider med i kvoteordningen pr 2014, så er noen av dem å forstå som «strategiske institusjonspartnere» mens andre mer presist bør omtales som «utvalgte institusjonspartnere i kvoteordningen». I vårt hørings svar bruker vi «strategiske partnerskap» som et fellesbegrep.

Det bes om høringsinstansenes vurdering av følgende spørsmål:

1. Har høringsinstansene forslag om alternativ bruk av midlene som ligger i kvoteordningen, som i større grad støtter opp om internasjonaliseringsstrategiene for norsk høyere utdanning?

HH mener at kvoteordningen også i fortsettelsen primært bør være et stipendprogram rettet mot gradstudier i Norge for enkeltpersoner fra utvalgte land og samarbeidsinstitusjoner. Men vi støtter også forslaget om at kvoteprogrammet i noen grad kan inkludere korttids-mobilitet/ intensivkurs, kanskje knyttet til utveksling av gjesteforelesere og veiledere. HH hadde nylig fire kvotestudenter fra to samarbeidsinstitusjoner i Banda Aceh, Indonesia på MA studium i psykisk helse: Deres feltarbeid i hjemlandet ble fulgt opp av veileder fra HH som reiste dit og kombinerte oppholdet med gjesteforelesninger/ seminarer ved samarbeidsinstitusjonene. Erfaringen med dette var meget positiv. HH støtter altså generelt forslaget i rapporten om å knytte kvotestipend og administrasjonsressurs tydeligere til utvikling av strategiske partnerskap, men på en måte som ikke går ut over tildeling av stipend for enkeltstudenter til gradstudier.

2. Kvoteordningen er en ren mobilitetsordning som legger til rette for at studenter fra definerte land kan ta en gradstudium i Norge.
  - a. Hvordan ser høringsinstansene på en omdefinering av midlene som ligger i ordningen i retning av et partnerskapsprogram, jf. for eksempel Partnerskapsprogrammet for Nord-Amerika og UTFORSK Partnerskapsprogrammet, som i større grad kan romme også andre samarbeidsformer enn studentmobilitet?
  - b. Hvilke land bør et eventuelt partnerskapsprogram rette seg mot?
  - c. Hva slags samarbeidsaktiviteter bør et eventuelt partnerskapsprogram rette seg mot?

Høgskolen i Hedmark

Til 2 a)

HH mener at forslaget om at kvoteordningen som et partnerskapsprogram i større grad også kan romme andre samarbeidsformer enn studentmobilitet. Det kan ha en positiv effekt for vårt internasjonaliseringsarbeid. Det kan bidra til styrking av samarbeid med strategiske institusjonspartnere (jfr vårt avsnitt om dette i innledningen ovenfor). Men det kan ha en negativ effekt for våre SØR/ ØST partnere og vårt samarbeid med dem dersom kvote-mobilitetsmidler allokteres til norske institusjoner slik at det begrenser antallet kvotestipend de har tilgjengelig (avhengig av total økonomisk ramme). Vi vil presisere at kvoteordningen som et partnerskapsprogram må ta hensyn til om institusjonene har lik tilgang til egenfinansiering eller ikke, eventuelt balansere ut ulike forutsetninger.

Til 2 b)

For HH sin del er det viktig at SØR land som vi allerede har styrket samarbeidet med gjennom kvoteordningen opprettholdes med tilgang til programmet: Indonesia, Tanzania, Namibia og Nepal. Når det gjelder andre land i den europeiske regionen, så ønsker vi fortsatt Russland og Kosovo med, og vil også gjerne inkludere Bosnia der vi har et pågående samarbeid innenfor landbruk.

Til 2 c)

Som beskrevet ovenfor mener HH at kvoteordningen også i fortsettelsen primært bør være et stipendprogram rettet mot gradstudier (i Norge) for enkeltpersoner fra utvalgte land og samarbeidsinstitusjoner. Dersom kvoteordningen fremover i sterkere grad utformes som et partnerprogram, bør den også kunne inkludere aktiviteter som felles semesterkurs/ intensivkurs, programutvikling/ programsamarbeid og forskningssamarbeid relatert til MA og PhD kvotestudenter

3. Kunnskapsministeren har varslet at han ønsker å legge fram en strategi for forsknings- og høyere utdanningssamarbeid med BRIKS-landene (Brasil, Russland, India, Kina og Sør-Afrika). Dette er land som har status som prioriterte

samarbeidsland for Norge innen forskning og høyere utdanning. Samtlige omfattes per i dag av kvoteordningen.¹ Som voksende økonomier og regionale stormakter som investerer tungt i høyere utdanning og forskning, står de også for en stadig større andel av verdens kunnskapsproduksjon.

- a. I hvilken grad vurderer høringsinstansene kvoteordningen som et velegnet virkemiddel for økt utdanningssamarbeid med voksende økonomier som BRIKS-landene?
- b. Hvordan ser høringsinstansene på å benytte midler som i dag ligger i kvoteordningen til å etablere nye former for virkemidler for økt samarbeid med BRIKS-landene?

Til 3 a)

Vi har erfart at kvoteordningen har fungert for rekruttering av studenter fra Russland (Partner institusjon: Northern Arctic Federal University, Arkhangelsk), men primært på individnivå og i liten

Høgskolen i Hedmark

grad som styrking av vår internasjonale strategi. På masterstudiet i bioteknologi har vi sett en positiv effekt gjennom at studenter som tar kommersiell studieretning knyttes til næringsliv innenfor bioteknologi bransjene, og flere av disse opererer i det internasjonale markedet, også med BRIKS land. HH tror ellers at kvoteordningen vil ha liten effekt på utdanningssamarbeid med BRIKS landene med mindre det allokeres betydelig mere midler enn innenfor nåværende program (hard konkurranse i det internasjonale markedet for høyrere utdanning).

Til 3 b)

HH støtter ikke forslaget om at kvoteordningen orienteres sterkere i retning av samarbeid med BRIKS landene. Vi tror at å benytte midler som i dag ligger i kvoteordningen til å etablere nye former for virkemidler for økt samarbeid med BRIKS-landene vil ha negativ effekt for samarbeidet med land i Asia, Afrika og Latin-Amerika som ikke har BRIKS-landenes styrke. Det vil dermed lett få negativ effekt for norske UH som har hoveddel av sitt bilaterale samarbeid med land utenfor BRIKS (vil favorisere institusjoner som allerede er sterkt inne i BRIKS, de som har mye vil få mere). HH har en styrke i det internasjonale samarbeidet med universitet og college i det sørlige Afrika (medlem av SANORD- www.sanord.net). Vi ser det som viktig å utvikle dette regionale samarbeidet videre, også med å etablere bilateralt samarbeid med ett eller flere universitet i Sør-Afrika, men vil ikke at det skal gå på bekostning av samarbeidet med andre land i regionen (Namibia, Zambia, Tanzania). Vi frykter at en kanalisering av større andel av kvotemidlene til BRIKS-landene vil svekke vår Nord-Sør profil og solidaritetsaspektet ved internasjonaliseringsarbeidet.

1.2 Kvoteordningen som virkemiddel i bistandspolitikken

Ifølge evalueringen har kvoteordningen større effekt på bistandsområdet enn på kunnskapsområdet. Effektene knyttes til individuell kapasitetsutvikling, men sett i et større perspektiv er de uklare. Evalueringen peker på at ordningen ikke inneholder mekanismer som ivaretar behovet for kapasitetsutvikling ved institusjonene, eller behovet for kvalifisert arbeidskraft i landene. Føringer for å knytte stipendene til prioriteringer i norsk utviklingspolitikk er svake. Videre er det få synergier mellom kvoteordningen og andre samarbeidsprogrammer på det bistandspolitiske området.

Det bes om høringsinstansenes vurdering av følgende spørsmål:

1. Rapporten anbefaler at profilen til stipendiatene blir mer styrt av behovet i det landet de er rekruttert fra enn tilfellet er i dag. Hva mener norske institusjoner om denne anbefalingen, og hvordan kan ordningen eventuelt endres for å oppfylle den?

Hovedtyngden av SØR kvotestudenter på MA og PhD nivå til HH har vært rekruttert blant ansatte ved samarbeidsinstitusjoner innenfor viktige profesjonsutdanninger. Eksempler

- sykepleie/ psykisk helse: Indonesia og Namibia (AKIS-sykepleieskole/ Aceh Mental Hospital/UNAM)
- økologi/ viltforvaltning: Tanzania (College of African Wildlife Management/ University of Dodoma)
- lærerutdanning: Tanzania (MTC), Namibia (University of Namibia/ Ministry of Education)

Slik sett har kvoteordningen bidratt til betydelig kompetanseheving ved disse institusjonene (college og universitet). Det er da allerede del av behovsstyrt rekruttering på institusjonsnivå, HH stiller krav om anbefaling fra egen institusjonsledelse for å vurdere den enkelte kvotesøker som aktuell. Så lenge

Høgskolen i Hedmark

disse utdanningsinstitusjonene er akkreditert i sitt nasjonale utdanningssystem, mener vi kvoteordningen også fungerer som et bidrag til nasjonale prioriteringer innenfor høyere utdanning.

HH erfarer ikke den samme institusjonelle funksjon for ØST plassene.

Samlet sett støtter HH rapportens anbefaling på dette punktet, men stiller spørsmål ved om nasjonale behov/ landbehov i tilstrekkelig grad er samstemt med utdanningsinstitusjonenes prioriteringer.

2. Det anbefales videre at ordningen bidrar mer til strategisk institusjonsbygging i utviklingsland enn tilfellet er i dag. Hvordan bør den i tilfellet endres?

Når det gjelder betraktning rundt strategisk institusjonsbygging; se også spørsmål 1.2.1 ovenfor. Samlet sett støtter HH rapportens anbefaling på dette punktet. Vi ønsker retningslinjer som styrker rekrutteringen av kvotestudenter som del av institusjonell kompetanseheving: Rekruttere primært blant egne ansatte eller potensielt «junior staff» og basere rekrutteringen tydeligere på klart definerte strategiske partnerskap som har utviklet felles strategi for kompetansebygging og kvalitetsheving. HH har positive erfaringer med at MA og PhD studenter gjør deler av sitt feltarbeid i eget hjemland.

3. På hvilken måte kan ordningen anvendes for å styrke det strategiske samarbeidet mellom norske UH-institusjoner og høyere utdanningsinstitusjoner i utviklingsland?

Se våre svar på spørsmål 1.2.1 og 1.2.2 ovenfor.

De mindre norske institusjonene (høgskoler som HH) har færre strategiske virkemidler i utdannings- og forskningssamarbeid med bilaterale partnere i SØR og ØST, og HH mener kvoteordningen vil være viktig fremover for oss i denne delen av det internasjonale arbeidet slik den har vært til nå.

4. Vil det være en bedre benyttelse av kvoteordningen hvis den ble relatert til andre ordninger under bistandsbudsjettet som for eksempel NORHED?

NORHED programmet har i startfasen (tildeling 2013) fått en profil/ prioritering der det er de tunge/ store norske forskningssinstitusjonene (universitetene) med deres internasjonale partnere som har fått tildelt det aller meste av prosjektmidler. Gode prosjekter ved de mindre institusjonene (med kortere historikk på internasjonalt forskningsarbeid) har ikke blitt prioritert. For HH har det vært et tap at NOMA (Master) programordningen ble faset ut og vi ikke fikk tildelt NORHED midler for å kunne bygge videre på de erfaringene med solide samarbeidspartnere i Zambia og Namibia. På denne bakgrunnen støtter HH derfor ikke dette anbefalingspunktet.

5. Finnes det synergier og/eller motsetninger mellom institusjonens internasjonaliseringsarbeid og samarbeid med utviklingsland? I tilfellet, hvilke?

Solidaritet og dannelse er blant HHs begrunnelser for internasjonaliseringsarbeidet; jfr SIU Rapportserie 3-2013 Internasjonal profil- strategier for internasjonalisering ved norske UH. Dette er også i tråd med føringer som fremkommer i St.meld.nr.14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning. I strategisk plan 2013-16 for HH er samarbeid med utviklingsland tatt med i formuleringen: «Internasjonalt styrkes samarbeidet med Karlstads universitet, med andre nordiske, europeiske, nord-amerikanske institusjoner og Nord-sør samarbeidet med særlig vekt på land i sørlige Afrika og Indonesia».

Samarbeid med utviklingsland i sørlige Afrika og Indonesia er innarbeidet i HHs prioritering, og det er ikke motsetning mellom det og samarbeid med Norden, Europa eller Nord-Amerika. Karlstads universitet er også SANORD medlem, og i fellesskap kan nordiske partnerinstitusjoner styrke sitt globale nettverk også med utviklingsland, vi fokuserer på synergi-effekten i et bredere institusjonssamarbeid.

HH studentene har et eget utviklingsprosjekt for global forståelse og solidaritet kalt Skills. Gjennom informasjonsarbeid og bidrag gjennom semesteravgift støtter studentene utdanningsprosjekter i Namibia kanalisert gjennom Namibiaforeningen.

6. Deler av kvoteordningen er finansiert over bistandsbudsjettet og hovedmålet for norsk utviklingspolitikk er å bidra til utvikling og fattigdomsreduksjon. Er det synergier og/eller motsetninger mellom disse målsetningene og institusjonenes mål og strategier?

Se vår kommentar ovenfor til spørsmål 1.2.5.

HH erfarer det slik at kvoteordningen på en god måte operasjonaliserer Norges målsettinger om utvikling og fattigdomsreduksjon gjennom utdanning (Education for all). Vi er en liten aktør i et stort bilde, men gjennom kvoteordningen og andre samarbeidsprogram/ prosjekter med utviklingsland er vi med på å heve nivået på høyere utdanning blant utvalgte partnere i Indonesia og sørlige Afrika. Gjennom dette får vi også en styrket internasjonal profil på egen utdanning, forskning og kompetanseheving institusjonelt.

HH har søkt om og denne høsten 2014 fått tildelt UNESCO Chair- Education for Sustainable Lifestyles, UNITWIN programme. Se <http://www.perlprojects.org>